

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту організацій

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 073 "Менеджмент"

**на тему: «Управління конкурентними перевагами підприємства на ринку
добрив»**

Виконавець:
студент факультету менеджменту,
обліку та інформаційних технологій
Новікова Даниїла Олександрівна

/підпис/

Науковий керівник:
к.е.н., доцент
Карпенко Юлія Валентинівна

/підпис/

ОДЕСА – 2024

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми Дестабілізація середовища через загарбницькі дії сусідньої держави негативно вплинула на розвиток підприємств-виробників добрив. Підприємства не просто втратили прибуток, але й зупинені або залишилися на окупованій території. Разом з тим відмова від російських та білоруських добрив відкрила можливість підприємствам забезпечувати потреби українських аграріїв саме у добривах вітчизняного виробництва. Тобто актуальними для підприємств стають нові напрями розвитку та підтримки конкурентних переваг.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних основ управління конкурентними перевагами підприємства та застосування отриманих знань для укріплення конкурентної позиції ПрАТ «Азот».

Завдання дослідження:

- вивчити сутність поняття "конкурентна перевага" підприємства;
- проаналізувати розвиток ринку добрив України;
- запропонувати заходи щодо удосконалення управління конкурентними перевагами підприємства.

Об'єктом дослідження є ПрАТ «Азот» є підприємство хімічної галузі України, виробник мінеральних добрив, який спеціалізується на азотних добривах.

Предметом дослідження є процес управління конкурентними перевагами підприємства.

Методи дослідження, використані в роботі, включають: метод абстрагування та групування (для уточнення сутності поняття "конкурентна перевага підприємства"), модель п'яти конкурентних сил М. Портера (для аналізу розвитку ринку добрив України); методика оцінки інвестиційної привабливості проекту Європейського банку реконструкції та розвитку (для оцінки привабливості проекту впровадження послуги доставки та внесення безводного аміаку), графік Гантта (для встановлення термінів закінчення робіт за проектом впровадження послуги доставки та внесення безводного аміаку).

Інформаційну базу дослідження становлять сучасні публікації вітчизняних та зарубіжних науковців, матеріали наукових публікацій (статті та тези), нормативні документи України та дані офіційної статистики.

Практична значущість роботи полягає у можливості реалізації пропозицій щодо впровадження послуги доставки та внесення безводного аміаку в діяльності підприємства.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (51 найменування). Загальний обсяг роботи становить 73 сторінки. Основний зміст викладено на 68 сторінках. Робота містить 21 таблицю, 17 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «*ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТНИМИ ПЕРЕВАГАМИ ПІДПРИЄМСТВА*» розглянуто поняття конкурентної переваги та управління конкурентними перевагами, процес

формування конкурентних переваг підприємства, методи оцінювання конкурентоспроможності підприємства.

У другому розділі «*ФОРМУВАННЯ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ПОСИЛЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПРАТ "АЗОТ"*» проаналізовано ринок добрив України, оцінено фінансовий стан та конкурентоспроможність підприємства – виробника добрив.

Оскільки одною з слабких сторін підприємства є відсутність додаткових послуг, для її посилення пропонується організувати надання високорентабельної послуги доставки та внесення безводного аміаку для аграріїв

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження, проведеного в роботі, можна зробити наступні висновки:

1. Найбільш ґрунтовним науковим підходом до встановлення сутності конкурентних переваг є їх визначення як наявності у підприємства цінних властивостей і факторів, які дозволяють йому займати і підтримувати кращі, ніж у конкурентів, позиції на ринку. Саме наявність у підприємства унікальної цінності, робить його кращим за конкурентів, а й іноді і винятковим.

2. Відповідно до результатів аналізу ринку за методом М. Портера, найбільш впливовими конкурентними силами є сила діючих конкурентів та сила покупців. Так, на ринку залишилося кілька великих виробників калійних добрив, інші не працюють через ризики бойових дій або знаходяться на окупованій території. Існуюче виробництво не покриває потреби в добривах. Що стосується аграріїв, як основних споживачів калійних добрив, від їх поведінки залежить збут продукції. Так, скорочення споживання добрив в 2023 р. було пов'язано не з відсутністю можливості їх покупки, а з недоступно високим рівнем цін.

3. На підставі оцінки конкурентоспроможності можна встановити, що підприємство переважає конкурентів за більшістю параметрів. Проте ринок добрив динамічно розвивається та для підтримки стійкої позиції підприємству потрібно акцентувати увагу на посиленні слабких сторін діяльності. Одною з таких слабких сторін є відсутність додаткових послуг. Для її посилення пропонується організувати надання високорентабельної послуги доставки та внесення безводного аміаку, що має для аграріїв низку переваг. Це рідке мінеральне добриво потрібно вносити за допомогою спеціальної техніки, якої немає в більшості аграріїв. Відповідно до розрахунків інвестиційний проект організації послуги внесення безводного аміаку окупиться за 1,36 року при індексі доходності в 1,47. Також за результатами зважена оцінка конкурентоспроможності підприємства зросла з 4,04 до 4,62, що свідчить про посилення конкурентної позиції в результаті реалізації проекту послуги внесення безводного аміаку.

АНОТАЦІЯ

Новікова Д.О. «Управління конкурентними перевагами підприємства на ринку добрив».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності «073. Менеджмент»

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2024.

У роботі розглядаються теоретичні основи управління конкурентними перевагами підприємства, зокрема поняття конкурентної переваги та управління конкурентними перевагами, процес формування конкурентних переваг підприємства, методи оцінювання конкурентоспроможності підприємства

Проаналізовано ринок добрив України, оцінено фінансовий стан та конкурентоспроможність підприємства – виробника добрив.

Оскільки одною з слабких сторін підприємства є відсутність додаткових послуг, для її посилення пропонується організувати надання високорентабельної послуги доставки та внесення безводного аміаку для аграріїв

Ключові слова: конкурентна перевага, ринок добрив України, модель п'яти конкурентних сил М. Портера, графік Гантта.

ANNOTATION

Novikova D.O. «Management of competitive advantages of an enterprise in the fertilizer market».

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty «073. Management»

Odessa National Economics University. – Odessa, 2024.

The work examines the theoretical foundations of the management of the competitive advantages of the enterprise, in particular the concept of competitive advantage and management of competitive advantages, the process of forming the competitive advantages of the enterprise, methods of assessing the competitiveness of the enterprise

The fertilizer market of Ukraine was analyzed, the financial condition and competitiveness of the fertilizer producer enterprise was assessed.

Since one of the weaknesses of the enterprise is the lack of additional services, to strengthen it, it is proposed to organize the provision of a highly profitable service for the delivery and introduction of anhydrous ammonia for farmers

Key words: competitive advantage, Ukrainian fertilizer market, M. Porter's model of five competitive forces, Gantt chart.